

УДК 342.7

Т. В. Чехович
кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри конституційного права
Київського національного університету імені Тараса Шевченка

ОСНОВНІ ВИМОГИ ЩОДО ЗАСТОСУВАННЯ ПРИНЦИПУ РІВНОСТІ ГРОМАДЯН ПЕРЕД ЗАКОНОМ В ЮРИСДИКЦІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ СУБ'ЄКТІВ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ

Наймасивнішою складовою публічного управління є правозастосування, якою охоплено більшість напрямків діяльності суб'єктів публічної адміністрації: експертиза, контроль, нагляд, ліцензування, дозвільна діяльність, реєстраційні процедури тощо. Поміж них варто назвати й інший не менш важливий для функціонування держави й існування суспільства різновид правозастосування – юрисдикційну діяльність суб'єктів публічного управління. Її окреме вивчення обумовлене своєрідністю та специфікою даного напрямку діяльності зазначених суб'єктів, зокрема: сутністю, метою й змістом діяльності, особливостями нормативного закріплення, суб'єктного складу, правового статусу, процедур реалізації й порядку їх здійснення, правового оформлення результатів, юридичних наслідків тощо. Тому в інтересах нашого дослідження пропонуємо окремо вивчити основні вимоги до застосування принципу рівності громадян перед законом в юрисдикційній діяльності суб'єктів публічного управління, присвятивши їм дану публікацію.

Проблематика принципу рівності громадян перед законом висвітлювалася такими вченими, як О. Бандурка, О. Батанов, В. Білоус, І. Бородин, І. Голосніченко, В. Грохольський, В. Гуславський, В. Єрмаков, Г. Журавльова, Р. Калюжний, В. Колісник, Т. Котарбинський, І. Полховська, Л. Худояр та ін. Питання щодо юрисдикційної діяльності суб'єктів публічного управління у своїх наукових працях досліджували С. Константінов, С. Братель, В. Басс, В. Білик, С. Братков, О. Горбунова, С. Іванов, А. Калюта, С. Ківалов, С. Комісаров, Р. Ю. Молчанов та ін., проте, попри вже наявні наукові дослідження у даній сфері, питання про основні вимоги щодо застосування принципу рівності громадян перед законом в юрисдикційній діяльності суб'єктів публічного управління є малодослідженими та залишаються актуальними.

Мета цієї статті впливає із необхідності дослідження основних вимог щодо застосування принципу рівності громадян перед законом в юрисдикційній діяльності суб'єктів публічного управління.

Насамперед зазначимо, що у даному дослідженні нас цікавить саме питання – чи закріплено на нормативному рівні вимоги стосовно дотримання принципу рівності в юрисдикційній діяльності

суб'єктів публічного управління. При цьому маємо уточнити, що сам факт обов'язковості застосування цього принципу в юрисдикційній діяльності ми не ставимо під сумнів, адже нами вже було неодноразово доведено, що вимога з приводу дотримання принципу рівності висунута загалом до всієї діяльності суб'єктів публічного управління (та й взагалі суб'єктів публічної влади). Водночас, нас цікавить, чи набула ця вимога окремого нормативного закріплення у нормативно-правових актах, які регламентують юрисдикційну діяльність. Тобто, чи наявна у нормативних актах ця вимога, як спеціальна вимога, висунута саме до юрисдикційної діяльності.

У зв'язку з цим зазначимо, що окреслене коло правовідносин урегульоване низкою нормативно-правових актів різної юридичної сили, які для зручності пропонуємо класифікувати на кілька груп за критерієм змісту, а саме:

1) нормативні акти, які встановлюють адміністративну відповідальність за певні правопорушення та регламентують порядок притягнення до неї. До цієї групи належить, насамперед, основний (та, можна стверджувати, універсальний) нормативний акт у сфері юрисдикційної діяльності – Кодекс України про адміністративні правопорушення [1], яким визначено не лише діяння, за які особа притягається до адміністративної відповідальності, та міру покарання за них, а й закріплено: загальні засади адміністративної відповідальності та особливості притягнення до неї окремих суб'єктів, обставини, що виключають адміністративну відповідальність, різновиди адміністративних стягнень, мету та особливості їх накладення, загальні правила їх накладення, систему суб'єктів, уповноважених розглядати справи про адміністративні правопорушення, загальний порядок провадження у справах про адміністративні порушення, вимоги до протоколу про адміністративне правопорушення, заходи забезпечення провадження у справах про адміністративні правопорушення, порядок розгляду справ про адміністративні правопорушення, вимоги до постанови по справі про адміністративне правопорушення та ін. Іншими словами, у цьому кодифікованому нормативному акті систематизовано всі загальні вимоги до юрисдикційної діяльності суб'єктів публічного управління. Він встановлює

засади цієї діяльності. Відповідно, решту нормативних актів слід вважати спеціальними по відношенню до Кодексу України про адміністративні правопорушення, які регламентують особливості притягнення до адміністративної відповідальності в окремих сферах публічного управління.

Однак наразі класифікація, за якої ми можемо виділити загальні й спеціальні акти (наприклад, за характером правових норм або сферою дії акту, що дозволяє виділити загальні, універсальні положення, й специфічні, застосовані лише до окремих правовідносин), не відіграє важливої ролі, оскільки ми обрали для класифікації критерію змісту, який полягає у визначенні нормативно-правових актів, які регламентують однотипні правовідносини, які складаються у сфері юрисдикційної діяльності суб'єктів публічного управління. Тому за схожими рисами змістовного наповнення нормативних положень, які стосуються юрисдикційної діяльності, ми можемо одночасно відносити до однієї групи нормативні акти загального і спеціального характеру.

Зважаючи на це, поряд із загальним у сфері адміністративної відповідальності нормативним актом, у межах даної групи варто згадати й низку спеціальних нормативних актів, які також закріплюють засади притягнення до адміністративної відповідальності, але в окремо визначених сферах публічного управління. Серед них варто згадати, наприклад, такі нормативні акти, як: закони України «Про відповідальність за правопорушення у сфері містобудівної діяльності» [2], «Про захист прав споживачів» [3], Наказ Міністерства аграрної політики та продовольства України «Про затвердження Положення про органи рибоохорони Державного агентства рибного господарства України» від 19 січня 2012 р. № 26 [4] та ін. Тобто це всі ті нормативно-правові акти, які у тій або іншій мірі закріплюють загальні вимоги та/або загальний порядок притягнення до адміністративної відповідальності й застосування відповідних заходів адміністративно-правового впливу;

2) нормативні акти, які регламентують порядок оформлення матеріалів про адміністративні правопорушення, серед яких переважно накази центральних органів виконавчої влади [5–10 та ін.]; до того ж, до цієї категорії нормативних актів доцільно віднести нормативні акти інших суб'єктів публічного управління, не віднесених до органів виконавчої влади або інших гілок влади. Зокрема, мова йде про накази Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини «Про порядок оформлення матеріалів про адміністративні правопорушення» від 16 лютого 2015 р. № 3/02-15 [11] та Служби Безпеки України «Про затвердження Інструкції про порядок оформлення у Службі безпеки України матеріалів про ад-

міністративні правопорушення» від 22 березня 2017 р. № 173 [12].

До другої групи, як бачимо, входить доволі велика кількість нормативно-правових актів підзаконного рівня, що зумовлено кількома обставинами. По-перше, ми не називали абсолютно усі нормативні акти, які визначають засади здійснення юрисдикційної діяльності (наприклад, закріплюють повноваження суб'єктів публічного управління в юрисдикційній сфері та вимоги щодо їх реалізації). В іншому випадку, переліки нормативно-правових актів, які ми віднесли до першої й другої класифікаційних груп, ймовірно, зрівнялись би за кількістю. Але метою нашого дослідження не є визначення точних і вичерпних переліків нормативних регуляторів юрисдикційної діяльності, тому такий крок був би, на наш погляд, зайвим. Водночас, зважаючи на викладене, друга група може сприйматись, як найбільша. По-друге, до цієї класифікаційної групи віднесено підзаконні нормативно-правові акти, які закріплюють порядок здійснення окремих адміністративних процедур, які застосовуються у визначених випадках. І кожен випадок, кожна життєва ситуація може потребувати застосування конкретних процедур, що вирізняються з-поміж решти певною специфікою. І у межах одного різновиду юрисдикційної діяльності таких випадків може виникати чимала кількість, а отже, й застосовуватиметься аналогічна кількість процедур, кожна з яких потребуватиме окремої нормативної регламентації. Як наслідок, має місце низка нормативно-правових актів, які встановлюють порядки реалізації відмінних між собою за певними рисами адміністративних процедур. Тим самим, на нашу думку, можна пояснити кількість нормативних актів, якими встановлено порядок оформлення матеріалів про адміністративні правопорушення;

3) нормативні акти, якими встановлено порядок накладення адміністративних стягнень [13–15]. Зазначимо, що ці нормативні акти регламентують схожі за змістом питання з попередніми класифікаційними групами за тією відмінністю, що: нормативні акти про порядок оформлення матеріалів встановлюють вимоги більше до інструментів діяльності суб'єктів публічного управління (до документарної складової цих відносин – протоколів, постанов, порядку їх складання, правил формування справ тощо); натомість нормативні акти про порядок накладення стягнень стосуються більше порядку розгляду адміністративних справ та умов накладення стягнень, серед яких переважно штрафи (їх розміри, порушення, за які вони накладаються тощо).

Отже, перераховані вище нормативно-правові акти становлять собою нормативно-правову основу для здійснення юрисдикційної діяльності суб'єктів публічного управління, що дозволяє

припустити, що саме у них мають бути закріплені всі вимоги до неї, включаючи дотримання принципу рівності під час розгляду адміністративних справ і прийняття рішення про притягнення до адміністративної відповідальності, обрання відповідного стягнення та його накладення тощо.

З огляду на це, пропонуємо з'ясувати, чи виокремлено у перерахованих вище нормативно-правових актах названу вимогу, вивчаючи їх у тому ж порядку, в якому було проведено їх класифікацію (виділено й перераховано класифікаційні групи нормативних актів).

У цьому ракурсі першим доцільно згадати Кодекс України про адміністративні правопорушення, оскільки він формує собою фундамент у регулюванні юрисдикційної діяльності суб'єктів публічного управління. Ознайомлення з його положеннями дозволяє зробити кілька висновків:

1) у загальній частині Кодексу відсутня вимога щодо дотримання принципу рівності, як власне не перерахована й низка інших основоположних принципів права, які зазвичай закріплено як засади публічного управління. Виключення складає принцип законності, який знайшов своє відображення у положеннях ст. 7 Кодексу. Якщо розглядати принцип рівності як складову принципу законності (вимога щодо забезпечення принципу рівності закріплена Конституцією України та іншими нормативно-правовими актами, а отже, її дотримання є складовою принципу законності, адже у випадку її порушення діяльність не вважається такою, що відповідає закону), то можна стверджувати, що його обов'язковість становить собою окрему вимогу до юрисдикційної діяльності. Але, принцип рівності, як ми вже доводили, має самостійне значення і не повинен ховатись у тіні інших засадничих принципів, рівних за значенням і необхідністю дотримання. Іншими словами, цей принцип повинен окремо закріплюватись, а не вгадуватись зі змісту інших вимог закону. Такі висновки не позбавлені правового підґрунтя і підтверджуються тим, що у нормативних актах все ж наявне окреме формулювання принципу рівності, про що ми вкажемо далі;

2) у спеціальній частині Кодексу, у ст. 248, ми знаходимо нормативно закріпленій правовий припис щодо обов'язковості розгляду справ про адміністративні правопорушення на засадах рівності громадян. Тим самим законодавець відвів самостійне місце принципу рівності як важливій і невіддільній юридичній умові здійснення юрисдикційної діяльності суб'єктами публічного управління. Однак його формулювання практично не відрізняється від ст. 24 Конституції України: «Розгляд справи про адміністративне правопорушення здійснюється на засадах рівності перед законом і органом (посадовою особою), який розглядає справу, всіх громадян незалежно

від раси, кольору шкіри, політичних, релігійних та інших переконань, статі, етнічного та соціального походження, майнового стану, місця проживання, мови та інших обставин». Тобто, Кодекс не розкриває змісту принципу рівності, як особливої вимоги до юрисдикційної діяльності, обмежуючись повторенням формулювань, застосованих у положеннях Конституції України. Як наслідок, закріплення принципу рівності може сприйматись суто як формальність, а не як реальний, дієвий принцип, застосуванню якого варто приділяти належну увагу.

На нашу думку, виправлення окресленої ситуації можливо здійснити за допомогою внесення змін до ст. 248 Кодексу України про адміністративні правопорушення, згідно з якими буде розкрито хоча б основні напрямки реалізації принципу рівності та способи його забезпечення. Окрім того, вважаємо недоцільним виділяти рівність перед органом/посадовою особою, як самостійний прояв принципу рівності (як категорії вищого рівня узагальнення), відокремлений від рівності перед законом. Такий крок законодавця видається нам нелогічним з огляду на такі міркування. Органи публічної влади не вищі від закону, їх діяльність не регулюється в інший від встановленого законом спосіб. Суб'єкти публічного управління, насамперед, функціонують для виконання законів, а отже, у даному разі вони мають забезпечувати у своїй діяльності рівність громадян перед законом. При цьому, органи публічної влади мають у своїй діяльності керуватись законом (мається на увазі, й іншими нормативно-правовими актами), діяти у його межах та на його підставі, що прямо визначено у ст.ст. 6 і 19 Конституції України. Тому вимога рівності перед органом публічної влади не може бути альтернативою рівності перед законом. Вона може розглядатись виключно як напрямок у тлумаченні загального принципу рівності перед законом (з доопрацьованим формулюванням), але ніяк не відокремлено від нього.

Таким чином, враховуючи наші зауваження й пропозиції, зазначені вище, ст. 248 можна викласти, наприклад, у такій редакції:

«1. Розгляд справи про адміністративне правопорушення здійснюється на засадах рівності громадян перед законом, незалежно від їх раси, кольору шкіри, політичних, релігійних та інших переконань, статі, етнічного та соціального походження, майнового стану, місця проживання, мови та інших обставин.

2. Рівність громадян перед законом у значенні цієї статті означає: 1) однакове, неупереджене ставлення органів публічної влади (їх посадових осіб) до осіб, щодо яких розглядається справа про адміністративне правопорушення; 2) однакове тлумачення й застосування положень законів України та інших нормативно-правових актів при

розгляді справ про адміністративне правопорушення; 3) однаковий підхід до оцінки й кваліфікації однотипних діянь та визначення стягнень, які мають застосовуватись; 4) розгляд справ про адміністративні правопорушення на однакових умовах та в однаковому порядку, якщо інше не встановлено законом.

3. Рівність громадян перед законом у значенні цієї статті забезпечується у наступний спосіб: 1) розгляд справ про адміністративні правопорушення має базуватись виключно на положеннях нормативно-правових актів та ґрунтовному, неупередженому вивченні й оцінці усіх обставин справи. Розгляд справ на підставі суб'єктивного відношення до потерпілого або особи, щодо якої розглядається справа про адміністративне правопорушення, неприпустимий; 2) рішення по справі має ґрунтуватись на об'єктивних обставинах та нормативно-правових актах. Обґрунтування рішення по справі має бути викладено письмово із зазначенням усіх обставин, що справили вплив на прийняте рішення, та посиланням на нормативно-правові акти, доречні до застосування у відповідних ситуаціях. 3) неоднакове застосування положень закону під час розгляду аналогічних справ про адміністративні правопорушення неприпустиме. У випадках неоднакового застосування нормативних актів в однотипних справах, орган публічної влади, що розглядає справу про адміністративне правопорушення, повинен це обґрунтувати шляхом письмового викладу об'єктивних обставин, які потребують неоднакового застосування нормативних актів та відрізняють конкретну справу від решти аналогічних, з обов'язковим посиланням на відповідні правові норми».

Зміст принципу рівності та механізм його забезпечення в юрисдикційній діяльності суб'єктів публічного управління не вичерпується запропонованим. Ми лише окреслили можливий варіант регламентації основних засад застосування принципу рівності у зазначеній сфері. Його ж деталізація й уточнення можливі іншими нормативно-правовими актами, передусім підзаконного характеру, якими визначається конкретний порядок застосування окремих адміністративних процедур в юрисдикційній діяльності. Зокрема, маємо на увазі нормативні акти, якими регламентовано порядок оформлення матеріалів про адміністративні правопорушення, та якими встановлено порядок накладення адміністративних стягнень.

Однак вивчення їх змісту дозволило встановити, що серед цілої низки названих вище нормативно-правових актів, лише один містить вказівку на обов'язковість дотримання принципу рівності. У решті ж він не згадується жодним з можливих способів (наприклад, шляхом закріплення необхідності забезпечення: рівності громадян перед

законом; однакового/рівного ставлення до особи/застосування нормативних положень тощо; рівних умов; недопущення дискримінації тощо).

Так, єдиним актом підзаконного характеру (поміж перерахованих), що регламентує окремі процедури здійснення юрисдикційної діяльності суб'єктів публічного управління та який закріпив вимогу щодо застосування принципу рівності у цих процедурах, є Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку накладення штрафів за правопорушення у сфері містобудівної діяльності» від 6 квітня 1995 р. № 244. У п. 18 Порядку, затвердженого цією Постановою, закріплено, що справа (мається на увазі справа про правопорушення у сфері містобудівної діяльності – прим. автора) розглядається відкрито та на засадах рівності всіх учасників. Однак на цьому формулюванні завершується уся нормативна регламентація принципу рівності, як вимоги до порядку накладення штрафів за правопорушення у сфері містобудівної діяльності. Тому способи забезпечення рівності всіх учасників під час накладення штрафів можемо лише вгадувати.

Але ж для здійснення контролю за дотриманням цієї вимоги вкрай необхідною є розширена регламентація принципу рівності. Це зумовлено тим, що без вимог щодо способів забезпечення принципу рівності та їх документального оформлення, контролюючі суб'єкти просто не зможуть встановити факти порушення та рівень дотримання принципу рівності у цій діяльності. Так само неможливо буде встановити статистику порушення принципу рівності у контексті моніторингу стану дотримання законодавства під час діяльності суб'єктів публічного управління, визначити необхідні заходи, спрямовані на подолання порушень, підвищення ефективності публічного управління й довіри населення до органів публічної влади. Без вирішення цієї проблеми шляхом внесення відповідних змін і доповнень до вказаних нормативних актів, єдиним джерелом інформації про стан дотримання вимог закону (нормативно-правових актів) про застосування принципу рівності будуть звернення громадян, які не завжди відображають істинну ситуацію, оскільки часто сформульовані на базі суб'єктивних відчуттів та переконань. Окрім того, громадянам також буде складно довести факт порушення принципу рівності, якщо на нормативному рівні не буде встановлено, в який спосіб він повинен забезпечуватись, які дії свідчать про дотримання, а які про порушення принципу рівності. Наразі, у переважній більшості випадків, кожен тлумачить сутність принципу рівності самостійно через відсутність нормативно закріпленого та офіційно розтлумаченого змісту принципу рівності та механізму його забезпечення. Така ситуація не сприяє ефективному дотриманню основоположних прав і

свобод людини та принципів верховенства права і законності, а тому потребує виправлення шляхом нормативного закріплення механізму забезпечення принципу рівності, враховуючи усі викладені вище зауваження і пропозиції. Насамперед таке нормативне закріплення необхідно здійснити у Кодексі України про адміністративні правопорушення, адже його норми поширюються на усі різновиди юрисдикційної діяльності суб'єктів публічного управління. За необхідності, особливості забезпечення цього принципу в окремих адміністративних процедурах можуть бути закріплені у відповідних нормативних актах. Так само важливим є, на наш погляд, унормування процедур контролю за дотриманням принципу рівності (окремо або ж як складової загального контролю за дотриманням законодавства у діяльності суб'єктів публічного управління).

Допоки ж, варто керуватись практикою Європейського Суду з прав людини, в якій визначено основні вимоги з приводу дотримання принципу рівності та способи перевірки стану їх дотримання. Зокрема, як відзначає С.П. Погребняк, з цією метою Європейський Суд з прав людини досліджує три питання: 1) про наявність дійсної відмінності у ставленні за аналогічної ситуації; 2) про виправданість відмінності у ставленні до осіб, що перебувають в аналогічних ситуаціях. Відмінність у ставленні повинна мати об'єктивне й розумне обґрунтування, переслідувати легітимну мету; 3) про додержання розумної співмірності між засобами, що використовуються, і метою, яка досягається. Ця вимога впливає з принципу пропорційності і передбачає справедливий баланс між захистом публічного інтересу і повагою до основних прав людини [16, с. 10].

Викладене, водночас, свідчить про правильність наших думок і міркувань з приводу напрямків тлумачення принципу рівності, визначення механізму його забезпечення, способів документального оформлення та перевірки стану його дотримання. Інакше кажучи, наші пропозиції віддзеркалюють позицію Європейського Суду з прав людини, а отже, відповідають європейським стандартам регулювання досліджуваного кола правовідносин. Тому використання наших пропозицій і рекомендацій однозначно сприятиме підвищенню ефективності дотримання прав і свобод людини, основоположних принципів права, удосконаленню публічного управління та нормативно-правової бази України.

Таким чином, підсумовуючи викладене, наголосимо на необхідності докорінної зміни підходу суб'єктів нормотворчих повноважень до регламентації принципу рівності та механізму його забезпечення. Зокрема, необхідним кроком у цьому напрямку має стати внесення змін і доповнень до нормативних актів, які регулюють у тому чис-

лі порядок здійснення юрисдикційної діяльності суб'єктів публічного управління, згідно з якими буде: широко розкрито зміст принципу рівності громадян перед законом та особливості його розуміння у конкретних правовідносинах; визначено шляхи забезпечення принципу рівності з боку суб'єктів публічного управління під час здійснення ними юрисдикційної діяльності; запроваджено механізм контролю за дотриманням принципу рівності та відповідальність за його порушення; та ін. Зазначене створить передумови для реального дотримання принципу рівності, змінивши його становище з «формальності на папері» на дієвий інструмент захисту прав і свобод людини та громадянина.

Література

1. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 7 грудня 1984 р. Відомості Верховної Ради України. 1984. додаток до № 51. Ст. 1122.
2. Про відповідальність за правопорушення у сфері містобудівної діяльності: Закон України від 14 жовтня 1994 р. № 208/94-ВР. Відомості Верховної Ради України. 1994. № 46. Ст. 411.
3. Про затвердження Положення про органи рибохорони Державного агентства рибного господарства України: Наказ Міністерства аграрної політики та продовольства України від 19 січня 2012 р. № 26. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0379-12>.
4. Про затвердження Інструкції з оформлення матеріалів про адміністративні правопорушення в органах поліції: Наказ Міністерства внутрішніх справ України від 6 листопада 2015 р. № 1376. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z1496-15>.
5. Про затвердження Інструкції з оформлення матеріалів про адміністративні правопорушення та визнання такими, що втратили чинність, деяких наказів МНС України: Наказ Міністерства внутрішніх справ України від 27 липня 2016 р. № 725. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z1162-16>.
6. Про затвердження Інструкції з оформлення матеріалів про адміністративні правопорушення: Наказ Міністерства юстиції України від 12 березня 2016 р. № 672/5 1395. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0391-16>.
7. Про затвердження Інструкції з оформлення поліцейськими матеріалів про адміністративні правопорушення у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху, зафіксовані не в автоматичному режимі: Наказ Міністерства внутрішніх справ України від 7 листопада 2015 р. № 1395. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z1408-15>.
8. Про затвердження Інструкції про порядок оформлення в Службі безпеки України матеріалів про адміністративні правопорушення: Наказ Служби Безпеки України від 22 березня 2017 р. № 173. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0506-17>.
9. Про затвердження Інструкції про порядок оформлення і складання протоколів про військові адміністративні правопорушення в Державній службі спеціального зв'язку та захисту інформації України: Наказ Адміністрації Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України від 4 січня 2018 р. № 10. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0118-18>.
10. Про затвердження Порядку оформлення матеріалів про адміністративні правопорушення: Наказ

Національного агентства України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів, від 15 лютого 2018 р. № 44. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0251-18>.

11. Про затвердження Порядку оформлення протоколів про адміністративні правопорушення та внесення приписів Національним агентством з питань запобігання корупції: Рішення Національного агентства з питань запобігання корупції від 9 червня 2016 р. № 5. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z1019-16>.

12. Про затвердження Порядку накладення стягнень за порушення законодавства про захист прав споживачів: Постанова Кабінету Міністрів України від 17 серпня 2002 р. № 1177. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1177-2002-%D0%BF>.

13. Про затвердження Порядку накладення штрафів за порушення законодавства про працю та зайнятість населення: Постанова Кабінету Міністрів України від 17 липня 2013 р. № 509. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/509-2013-%D0%BF>.

14. Про затвердження Порядку накладення штрафів за порушення законодавства про рекламу: Постанова Кабінету Міністрів України від 26 травня 2004 р. № 693. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/693-2004-%D0%BF>.

15. Про затвердження Порядку накладення штрафів за правопорушення у сфері містобудівної діяльності: Постанова Кабінету Міністрів України від 6 квітня 1995 р. № 244. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/244-95-%D0%BF>.

16. Погребняк С. Втілення принципу рівності в юридичних актах. Вісник Академії правових наук України. 2006. № 3 (46). С. 8-20.

Анотація

Чехович Т. В. Основні вимоги щодо застосування принципу рівності громадян перед законом в юрисдикційній діяльності суб'єктів публічного управління. – Стаття.

У статті досліджено основні вимоги щодо застосування принципу рівності громадян перед законом в юрисдикційній діяльності суб'єктів публічного управління. Проведено аналіз нормативно-правових актів України, які становлять собою нормативно-правову основу для здійснення юрисдикційної діяльності суб'єктів публічного управління, що дозволяє автору наголосити на необхідності внесення змін і доповнень до нормативних актів, які регулюють у тому числі порядок здійснення юрисдикційної діяльності суб'єктів публічного управління, згідно з якими буде: широко розкрито зміст принципу рівності громадян перед законом та особливості його розуміння у конкретних правовідносинах; визначено шляхи забезпечення принципу рівності з боку суб'єктів публічного управління під час здійснення ними юрисдикційної діяльності; запроваджено механізм контролю за дотриманням принципу рівності та відповідальність за його порушення та ін. Автор доходить висновку, що такі зміни і доповнення створять передумови для реального дотримання принципу рівності, змінивши його становище з «формальності на папері» на дієвий інструмент захисту прав і свобод людини та громадянина.

Ключові слова: принцип рівності громадян перед законом, основні вимоги, публічне управління, юрисдикційна діяльність, суб'єкти публічного управління.

Аннотация

Чехович Т. В. Основные требования по применению принципа равенства граждан перед законом в юрисдикционной деятельности субъектов публичного управления. – Статья.

В статье исследованы основные требования по применению принципа равенства граждан перед законом в юрисдикционной деятельности субъектов публичного управления. Проведен анализ нормативно-правовых актов Украины, которые представляют собой нормативно-правовую основу для осуществления юрисдикционной деятельности субъектов публичного управления, что позволяет автору подчеркнуть необходимость внесения изменений и дополнений в нормативные акты, регулирующие, в том числе, и порядок осуществления юрисдикционной деятельности субъектов публичного управления, согласно которым будет: широко раскрыто содержание принципа равенства граждан перед законом и особенности его понимания в конкретных правоотношениях; определены пути обеспечения принципа равенства со стороны субъектов публичного управления при осуществлении ими юрисдикционной деятельности; введен механизм контроля за соблюдением принципа равенства и ответственность за его нарушение и др. Автор приходит к выводу, что такие изменения и дополнения создадут предпосылки для реального соблюдения принципа равенства, изменив его положение с «формальности на бумаге» в действенный инструмент защиты прав и свобод человека и гражданина.

Ключевые слова: принцип равенства граждан перед законом, основные требования, публичное управление, юрисдикционная деятельность, субъекты публичного управления.

Summary

Chekhovich T. V. The main requirements for applying the principle of equality of citizens to the law in the jurisdiction of public administration entities. – Article.

The article examines the main requirements regarding the application of the principle of equality of citizens before the law in the jurisdiction of the subjects of public administration. The analysis of normative legal acts of Ukraine, which constitute the legal basis for the implementation of the jurisdictional activity of public administration entities, allows the author to emphasize the need for amendments and additions to normative acts that regulate, including the procedure for the exercise of jurisdictional activities by sub-entities public administration, according to which: the content of the principle of equality of citizens before the law and the peculiarities of his understanding in concrete legal relations are widely disclosed; the ways of ensuring the principle of equality on the part of subjects of public administration during the exercise of their jurisdictional activities are determined; introduced a mechanism for monitoring compliance with the principle of equality and responsibility for its violation, etc. The author concludes that such changes and additions will create prerequisites for the real observance of the principle of equality, changing its position from the "formalities on paper" into an effective tool for the protection of human rights and freedoms.

Key words: principle of equality of citizens before the law, basic requirements, public administration, jurisdictional activity, subjects of public administration.